

Bölüm 7

KLASİK ÇİN EDEBİYATININ DÖNEMLERE GÖRE GELİŞİMİ

Nurcan KALKIR¹

GİRİŞ

Dünya edebiyatı literatüründe özgün bir yere sahip olan Çin edebiyatının en dikkat çekici yönü onun köklü tarihi geçmiştir. Yazılı kültürün en eski örnekleri yine Çin'de mevcuttur. Çin yazısının ilk örnekleri Shang Hanedanlığı döneminde (M.Ö.17.yy-M.Ö.11.yy) kaplumbağa kabukları ve sığır kürek kemikleri üzerine yazılmış olarak bulunan Jiaguwen (甲骨文) denilen yazılardır. O dönemde insanlar gelecekle ilgili merak ettikleri konularda sorular sorup, kemikleri ateşe tutarak oluşan çatlakları yorumlamış ve kehanette bulunmuşlardır. Bu nedenle “Fal Yazıtları” adıyla anılmaktadır. 1899 yılında Wang Yirong tarafından ortaya çıkarılan bu yazıtlar Çin yazısının ne kadar eskiye dayandığını kanıtlamaktadır. Yazılı kültürünün kökleri milattan önce on yedinci yüzyıla kadar dayanan Çin'in edebi alanda gösterdiği gelişim ve nitelikleri elbette edebiyat yazını açısından çok büyük önem arz etmektedir.

Çin Edebiyatı esas olarak Klasik ve Çağdaş olmak üzere iki grupta temellendirilebilir. Binlerce yılın getirdiği Çin edebiyatının birikimi genel olarak farklı tarihsel dönemler üzerinden incelenmektedir. Kapanoğlu Yener'e göre, Klasik dönem Çin edebiyatı, İlk Çağ Dönemi, Qin Hanedanlığı Dönemi, Doğu ve Batı Han Hanedanlığı Dönemi, Wei-Jin-Güney-Kuzey Hanedanlığı Dönemi, Tang Hanedanlığı Dönemi, Yuan Hanedanlığı Dönemi ve Ming-Qing Hanedanlığı Dönemi olmak üzere sekiz dönemden oluşmaktadır. (2012:35). Çin edebiyatı çalışmalarında çağdaş dönem ise üç kısma ayrılır. Yakın Dönem (1840-1919), Modern Dönem (1919-1949) ve Çağdaş Dönem (1949-Günümüz).

Çağdaş Çin edebiyatı klasik dönem edebi yazınından önemli ölçüde beslenmiştir. Bu nedenle çağdaş dönem Çin edebiyatını anlamak ancak Klasik Çin edebiyatına vakıf olmakla mümkündür. Bu çalışma Klasik Çin edebiyatını farklı tarihsel dönemler ve bu dönemde verilen eserler kapsamında genel bir çerçeve-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Çin Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, nurcankalkir@gmail.com

yapısını, tarihi gerçeklerini anlamak açısından bilgi verici ve etkileyici muhteşem yapıtlardır. Çin edebi eserlerinde felsefe ile de ilişkili olarak, insan ilişkileri, evren ile uyum, gündelik ve tinsel yaşam, tarihsel olaylar, mücadeleler, çekilen acılar ve aşk işlenmiştir. Doğuda ve batıda birçok ülkeye ünü yayılan, konuları daima, doğa, insan ve toplum olan bu eserler Çin edebiyatının klasik eserleri olarak nitelendirilmektedir. 19. yy'a kadar olan dönemi kapsayan klasik edebiyat çoğunlukla ahlaki değerleri öğreten eğitsel bir özellik taşır. Bunun yanında bilge insanlar geçmişin örneklerini büyük bir saygıyla derlemiş, onlara uymakla birlikte, halkın esin kaynaklarına inerek kendilerini yenilemekten de geri kalmamışlardır.

KAYNAKLAR

Avcı, İ. (2017). Batıya Yolculuk. Gürhan Kırilen (Ed.), *Çin Edebiyatından Seçme Öyküler* içinde (s. 45-68). Ankara: Gece Kitaplığı.

Cheng程, Y裕祯. (2016). 中国文化要略 (3版). 北京 : 外语教学与研究出版社

Eberhard, W. Çin Romanının Çin Hayatındaki Yeri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2 (3), 1945: 193-204.

Görez, F. Çin Edebiyatında Hong Lou Meng'in Yeri. *Lacivert Öykü ve şiir Dergisi*, 48, 2012: 49-52.

Han 韩 J 鉴堂. (1999). 中国文化, 北京 :北京语言文化大学出版社

Kalkır, N. (2018). Büyük Tarihi Si Ma Qian 司马迁 ve Eseri Shi Ji 史记. Osman Köse (Ed.). *Akademisyen Yayınevi Bilimsel Araştırmalar Kitabı (Sosyal Bilimler Tarih ve Sanat)* içinde (s. 33-40). Ankara: Akademisyen Kitabevi

Kapanoğlu Yener, S. Çin Edebiyatı. *Lacivert Öykü ve şiir Dergisi*, 48, 2012: 34-36.

Kapusuzoğlu, G. (2017). Üç Devletin Hikâyesi. Gürhan Kırilen (Ed.), *Çin Edebiyatından Seçme Öyküler* içinde (s. 25-44). Ankara: Gece Kitaplığı

Kırilen, G. Tang Dönemi şiiri: Üç şiir, Üç şair; Li Bai, Lu Zhaolin ve Shi Ju-anwu. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 50 (2), 2010: 221-229.

Kırilen, G. (2017). Kızıl Konağın Rüyası. Gürhan Kırilen (Ed.), *Çin Edebiyatından Seçme Öyküler* içinde, (s. 69-96). Ankara: Gece Kitaplığı.

Liu 刘, Z 昭明. (2016). 中国文学一. İstanbul: Likya Yayınları

Pamuk Öztürk, N. Tang Dönemi şiiri ve Bai Juyi. *Current Research Social Sciences*. 2(2), 2016: 79-85.

Qin, S. (1997). *Çin*. Pekin: Yeni Yıldız Yayınevi

Türker, N. Modern Çin Edebiyatı'nın Doğuşu. *Lacivert Öykü ve Şiir Dergisi*, 48, 2012: 77-83.

Yao, D. (2016). *Çin Edebiyatı- Şarkılar Kitabı'ndan Günümüze Köklü Gelenek*. (Sinan Baykent Çev.Ed.). İstanbul: Kaynak Yayınları

Zhao 赵, D 淡元. (2011). 中国历史要籍介绍及选读. 北京: 高等教育出版社

Zhang 张, G 广明. (2012). 历代名人全传. 西安: 三秦出版社